

HARDGRAS

N°145

*Roaming
the Fields*

Edwin Winkels - Klopp vs Guardiola
Danielle Kliwon - Bal van Dionysos
Pieter van Os - Rijk worden in Albanië
Carolina Trujillo - IQ-test

NUMMER 145

In *Hard gras* is geen ruimte voor ‘het andere geluid’. In *Hard gras* blijft het ‘andere geluid’ waar het hoort: stil aan de overkant.

Wij hebben geen interesse in ‘het andere geluid’.

Wel in de zoveelste hymne van Danielle Kliwon over Real Madrid en Karim Benzema. Van die herhaling kunnen we geen genoeg krijgen. Hadden we al benadrukt dat wij de herhaling hoger achten dan het ‘andere geluid’?

In herhaling schuilt een kracht die oorspronkelijkheid soms overtreft. Daan Heerma van Voss zocht het deze keer in de herhaling van het bejubelen van de Schwalbe. Dat lijkt geen populair standpunt maar Daan kan ons overtuigen door de Schwalbe vanuit allerlei hoeken te bekijken. Vanaf nu kunnen we de Schwalbe eenvoudigweg niet meer met weerzin bekijken. Daan schiep een schoonheid in de Schwalbe die voorheen niet zichtbaar was. Pieter van Os houdt ervan keer op keer foto’s te posten van Albanezen die sportkleding van Adidas dragen. Ook dat zouden we een ode aan de herhaling kunnen noemen. Toen Feyenoord zich plaatste voor de finale van de Conference League, maakte iemand in Amsterdam, vermoedelijk gekleed in een trainingsjack van Adidas, een sprongetje. Van Os wist zeker dat hij in zijn geliefde Tirana die finale zou gaan bijwonen. Hij schreef erover in dit nummer maar vooral vertelt hij waarom de komst van supporters uit Rome en Rotterdam ‘de mooiste dag uit de geschiedenis van Albanië’ werd.

Hugo Borst

Matthijs van Nieuwkerk

Henk Spaan

*Weet je wat Thiago laatst zei?
"Jouw naam betekent twee keer rommel.
Messi is rommel in het Engels.
Lio is rommel in het Spaans."*

pagina 57

**Klopp vs
Guardiola**

Edwin Winkels

**De gouden bal
van Dionysos**

Danielle Kliwon

**Het over
schwalbes
hebben**

Daan Heerma van Voss

**Vergeeten
Titanen**

Daan & Mikko

**Messi en Suárez:
de gelekte
gesprekken**

Carolina Trujillo

**Rijk
worden
in Albanië**

Pieter van Os

**Piet
Keizer**

Remco Campert

**Roedi Goellit
in Senegal**

Wessel Penning

Krijter

Gerrit de Jager

A man with a beard and glasses, wearing a Liverpool FC t-shirt and a cap, is walking. The background is a teal gradient with a faint image of a stadium at the bottom. The text 'Klopp vs Guardiola' is overlaid in a large, white, outlined font.

Klopp vs Guardiola

Edwin Winkels

DORP

In Glatten, aan de rand van het Zwarte Woud, wonen zo'n 2435 mensen tussen de glooiende heuvels met weilanden en bossen, langs het riviertje de Glatt. Over kronkelwegen is het iets minder dan tachtig kilometer naar de dichtstbijzijnde grote stad, Stuttgart. (Correctie: het Franse Straatsburg ligt nog ietsje dichterbij). Onderweg kom je door of langs dorpjes als Eutingen, Ergenzingen, Nufringen, Gärtringen, Ehningen, Böblingen, Sindelfingen en Vaihingen – naar Ergenzingen keren we straks nog terug. In het centrum van Glatten ligt Senioren Service Klopp, maar dat is niet van de ouders van Jürgen; vader Norbert was vertegenwoordiger van de Fischer-wandpluggen en is in 2000 aan kanker overleden. Zoon Klopp werd op 16 juni 1967 in Stuttgart geboren, maar het gezin verhuisde al snel naar het minuscule Glatten. Moeder Elisabeth bleef daar wonen tot haar dood, op 81-jarige leeftijd, in februari 2021. Jürgen Klopp kon geen afscheid van haar nemen noch bij haar begrafenis aanwezig zijn vanwege corona; er was een inreisverbod voor Duitsland vanuit het Verenigd Koninkrijk.

In Santpedor, het hart van Catalonië, wonen ongeveer 7566 mensen op een vrij droge en saaie vlakte, hoewel net buiten het dorp, aan de noordkant, een bosrijk, heuvelachtig en moeilijk toegankelijk gebied begint. Iets naar het oosten stroomt de rivier de Llobregat. Naar het zuiden, op tien kilometer, ligt het provinciestadje Manresa – waarover later meer – en nog eens zestig kilometer verderop klinkt de lokroep van Barcelona. Van Santpedor naar de grote stad kom je door of langs plaatsen die Sant Fruitós del Bages, El Pont de Vilomara, Sant Vicenç de Castellet, Castellbell i el Vilar en Sant Quirze del Vallès heten. Aan de rand van Santpedor ligt het Camp Municipal Josep Guardiola, genoemd naar de bekendste dorpsgenoot, die er op 18 januari 1971 werd geboren. In het centrum woont Valentí Guardiola, gepensioneerd metselaar, en vader van Pep. Moeder Dolors Sala overleed in april 2020 op 82-jarige leeftijd aan corona – haar zoon mocht vanwege de strenge lockdown niet uit Engeland overkomen voor de begrafenis.

HERSENS

Nortbert Klopp was veel van huis om die wandpluggen van zijn baas in grote delen van Baden-Württemberg aan de man te brengen, dus was het moeder Elisabeth, huisvrouw, die ervoor zorgde dat haar tienerzoon doordeweeks naar de trainingen kon. Ze nam tegelijk ook enkele andere jongens uit Glatten mee die, net als Jürgen, in Ergenzingen voetbalden, 27 kilometer van huis. Het was in 1983 – Jürgen was al vijftien jaar – toen hij door jeugdtrainer Walter Baur van TuS Ergenzingen werd 'ontdekt' bij SV Glatten. TuS Ergenzingen was dé club in de streek waar elk jongetje wilde voetballen, maar je werd er niet eenvoudig 'aangenomen'. 'Ergenzingen was voor ons net zo ver weg als FC

Barcelona,' zou Jürgen Klopp later eens zeggen; bovendien was hij lang niet het grootste talent, besepte hij ook zelf. Baur waardeerde in hem meer zijn persoonlijkheid, intelligentie en tactische inzicht dan zijn technische voetbalkunsten. De dankbaarheid van Klopp jegens Baur is nooit verdwenen, de twee bleven altijd contact houden en toen Klopp ruim twintig jaar later coach van Borussia Dortmund werd belde hij Baur om een van de scouts van de club te worden, op zoek naar jeugdige talent. Bij de trainingen van haar zoon in Ergenzingen bleef Elisabeth altijd geduldig wachten tot ze klaar waren op een van de prachtige grasvelden in plaats van over de bochtige wegen weg heen en weer te rijden, want daar was nauwelijks tijd voor.

Valentí Guardiola heeft zijn eigen versie over hoe het ooit begon. In een van de dorpskroegen van Santpedor schoof een vriend hem een krant toe waarin een advertentie stond van FC Barcelona: de club organiseerde wedstrijdje voor de jeugd om mogelijke talenten op het spoor te komen. 'Iets voor die kleine van jou,' zei de vriend, want iedereen in het dorp wist hoe goed de elfjarige Pep kon voetballen; dat deed hij niet alleen bij Gimnàstic de Manresa, op tien kilometer van huis, maar ook op het centrale plein van Santpedor waar het gezin woonde. Daarop toog Valentí in zijn Renault 5 met zijn zoontje naar het verre Barcelona – de latere snelweg was er nog niet. Een andere versie is dat Pep met zijn elftal eens tegen FC Barcelona speelde – op tijdelijk gemarkeerde gravelveldjes op het parkeerterrein van het Camp Nou –, dat hij de aandacht trok en werd uitgenodigd voor een testwedstrijd. In beide versies raakte Pep Guardiola in dat proefduel geen bal en droop hij teleurgesteld af. Maar Oriol Tort had hem gezien, de hoofdscout van Barça, de man die de parels in voor anderen gesloten oesters vond. Zonder dat de kleine Pep een bal raakte, zag Tort hoe hij om zich heen keek op het veld, hoe hij zich verplaatste. 'Hij heeft dit,' zei Tort, en tikte tegen zijn hoofd. Twee jaar later, om het heen en weer reizen over zeventig kilometer te voorkomen, mocht Guardiola in de Masia komen wonen, het jeugd-internaat van Barça. Het was 29 juni 1984. Guardiola, net als vele andere 'ontdekkingen' van Tort als Fàbregas, Iniesta, Xavi, Puyol en De la Peña, zou Oriol Tort nooit meer vergeten. In 1999, bij de begrafenis van Tort, zei Guardiola: 'Vanaf vandaag is Barça een stukje minder wijs.'

HET JAAR 1990 (EN 2001)

Jürgen Klopp is al 23 jaar als hij hartje zomer, op 28 juli 1990, zijn debuut als profvoetballer maakt bij 1. FSV Mainz 05, in de Zweitliga, de 2. Bundesliga. Klopp heeft de jaren ervoor als amateur gespeeld bij ploegen in en rond Frankfurt, waar hij voor zijn studie heen was getrokken, 240 kilometer van huis. De 1,91 meter grote Klopp is aanvaller, en wordt na 82 minuten door trainer Robert Jung gewisseld.

Op de dag dat Klopp zijn debuut viert, speelt FC Barcelona tijdens een voorbereidingstournee door Japan in en tegen Hiroshima. Pep Guardiola is er niet bij; hij mocht al wel eens in een oefenduel meedoen, maar behoort nog tot de selectie van Barcelona Atlètic, dat in de Segunda División B speelt, het derde niveau in Spanje. Vierenhalve maand later speelt de negentienjarige Pep Guardiola zijn eerste officiële wedstrijd voor FC Barcelona, wanneer coach Johan Crujff hem thuis tegen Cádiz laat debuten omdat de vaste 'nummer 4', Guillermo Amor, is geschorst. Die '4' is een vondst van Crujff: een spelverdeler die vlak voor de driemansverdediging opereert. Guardiola is niet heel klein (1,81 meter), maar oogt wel fragiel – toch houdt hij zich prima staande voor 80.000 toeschouwers tussen spelers als Laudrup, Alexanko, Bakero, Eusebio en Begiristain.

Op dezelfde middag scoort Jürgen Klopp voor 5000 toeschouwers de openingstreffer voor Mainz bij het bezoek aan Hannover 96, maar zijn ploeg zal met 3-1 verliezen. Zijn bekendste medespelers heten Holger Greilich, Fabrizio Hayer en Michael Schumacher (nee, niet de coureur). Jürgen Klopp zal de rest van zijn carrière voor Mainz blijven voetballen, 325 wedstrijden in totaal, allemaal in de Tweede Bundesliga; de club komt zelfs nooit in de buurt van promotie. Klopp is inmiddels centrale verdediger en 32 jaar als hij in 2001 zijn laatste wedstrijd speelt, zonder ooit een prijs te hebben gewonnen. Aardige, betrouwbare, intelligente voetballer. Meer niet.

Pep Guardiola zal ook in 2001 zijn laatste wedstrijd voor Barcelona spelen, om zijn carrière voort te zetten bij Brescia, AS Roma en Al-Ahil Doha, en in 2006 af te sluiten bij Dorados de Sinaloa. Hij is dan 35 jaar en heeft 331 clubwedstrijden gespeeld, plus 47 interlands voor Spanje. Hij is Olympisch kampioen met Spanje geworden en heeft met Barcelona onder meer zes landskampioenschappen en een Champions League gewonnen.

De trainers van Klopp zijn Robert Jung, Josip Kuze, Herman Hummels, Horst Franz, Manfred Lorenz, Wolfgang Frank, Reinhard Saftig, Dietmar Constantini, Dirk Karkuth, René Vandereycken en Eckhard Krautzun. Van hen winnen er slechts drie ooit een prijs in hun trainerscarrière en hebben zes niet eens een pagina op Wikipedia. Eén van hen steekt echter boven alle anderen uit. Wolfgang Frank, begin jaren zeventig nog een half seizoen speler bij AZ, coacht het Mainz van Klopp kort achter elkaar, in twee periodes van twee jaar. Hij zal, op trainingsgebied, de grote leermeester van 'Kloppo' blijken. Frank, geboren in 1951, overlijdt in 2013 op 62-jarige leeftijd aan een hersentumor.

De trainers van Guardiola zijn, onder anderen, Johan Crujff, Bobby Robson, Louis van Gaal en Fabio Capello, al is die laatste niet gecharmeerd van de 31-jarige Catalaan en stelt hem bij AS Roma in één seizoenshelft slechts vijf keer op. Voor Guardiola zal Crujff altijd boven de anderen uitsteken, hij is de goeroe wiens wijze lessen hij het meest volgt en in zich opneemt als een spons water. Crujff, geboren in 1947, overlijdt in 2016 op 68-jarige leeftijd aan uitgezaaide longkanker.

VERLENGSTUK

Eckhardt Krautzun heet de man, inmiddels 81 jaar. Voetbaltrainer sinds 1969. Mainz 05 is in 2000 de 27ste club of nationale selectie (van Canada tot de Filippijnen, van Kenia tot Japan, van Saoedi-Arabië tot Duitsland) die hij coacht, er zullen er tot het nakende einde van zijn loopbaan nog drie volgen. Krautzun wint in 38 jaar in de dug-outs een Duitse beker en een Afrikaanse CAF Cup. Hij is in Mainz, dat onder aan de ranglijst bungelt van de 2. Bundesliga, de vijfde trainer binnen een jaar tijd; de Belgische oud-speler René Vandereycken is er een van – hij wordt binnen vier maanden ontslagen. Krautzun volgt hem op en vliegt er drie maanden later alweer uit. Mainz is intussen tot onder de degradatiestreep gezakt. Het is eind februari 2001.

Of Jürgen Klopp niet voor de groep wil gaan staan. In de laatste wedstrijd, drie dagen eerder, een voor Krautzun fatale nederlaag bij SpVgg Greuter Fürth, is de 33-jarige centrale verdediger geblesseerd uitgevallen. Hij is, met zijn tactisch inzicht, altijd al het verlengstuk van de trainer in het veld geweest, zeker de laatste jaren vanaf zijn plaats in het hart van de defensie. Aanvoerder, vanzelfsprekend. Zo'n voetballer die het misschien al veel beter weet dan de trainer. De échte baas in chaotische seizoenen van bijna voortdurende trainerswisselingen. Een geldig trainersdiploma heeft hij niet, maar dat komt snel. Net als de resultaten. Tweemaal loopt Mainz 05 op het nippertje, op de allerlaatste speeldag, door één punt of zelfs maar één doelpunt verschil, de promotie naar de Bundesliga mis. Maar in 2004, net voor het seizoen dat het eeuwfeest van de club zal losbarsten, maakt Mainz 05 zijn debuut in de Bundesliga. Jürgen Klopp is zevenenhalf jaar trainer bij de club van zijn leven. Hij neemt er in 2008 ontslag als hij, 41 jaar oud en na een degradatie, er niet in slaagt de club direct weer terug naar het hoogste niveau te brengen. Maar zijn naam is de jaren ervoor gevestigd, en niet alleen langs het veld. Tijdens het WK van 2006 in Duitsland duikt hij verrassend op als analist bij de Duitse televisie. Zijn kennis, zijn enthousiasme en vooral de duidelijke manier waarop hij zijn verhaal vertelt, maken hem populair bij de kijkers.

In april 2007 viert Santpedor de officiële opening van het gemeentelijke voetbalveld 'Josep Guardiola', met een wedstrijd van de plaatselijke

club tegen de ‘Amics de Pep Guardiola’, ofwel de vrienden van de oudvoetballer, onder wie vroegere medespelers als Luis Enrique, Sergi en Nadal, maar ook ‘s werelds beste waterpolospeler ooit, de uit het nabije Manresa afkomstige Manel Estiarte, en de broer van Pep, toekomstig voetbalmakelaar Pere. Het is vooral een eerbetoon aan de carrière van Pep Guardiola tot dan toe – enkele maanden eerder heeft hij zijn afscheid van het profvoetbal aangekondigd. Als voetballer, maar het is duidelijk dat hij niet zonder het voetbal zal kunnen. Als speler is hij al, ja, het verlengstuk van de trainer in het veld geweest. Cruijff zag dat al heel vroeg; als begin-twintiger werd de frêle, trage voetballer het brein van zijn *Dreamteam*; de aanvoerdersband kwam later.

Dus begint Guardiola in juni 2005, na twee jaar voetballen in de woestijn van Qatar, samen met onder anderen Luis Enrique aan de trainerscursus van de Spaanse voetbalbond. Nog even, verrassend, wordt hij weer voetballer in Mexico, om daarna de cursus af te sluiten en in juli 2006 zijn diploma te halen. Een jaar later stelt FC Barcelona hem aan als trainer van de B-ploeg, het vroegere FC Barcelona Atlètic. Dat is gedegradeerd naar de Tercera División, het vierde niveau in Spanje, in een regionale Liga met amateurs op gravelvelden in kleine stadjes en grote dorpen – het opleidingsteam van Barça onwaardig. Een loodzware competitie, waar slechts zelden goed wordt gevoetbald en het ‘grote’ Barcelona met hoon en haat wordt onthaald. Zo’n donkere mijn waarin je eerst gewerkt moet hebben voordat je aan een betere baan in het daglicht mag denken. Een fantastische leerschool. Zowel voor trainer Guardiola als enkele van zijn beloftevolle spelers: Busquets, Thiago, Pedro. Hoewel het noch de velden noch de tegenstanders ervoor zijn, probeert hij zijn ploeg ‘anders’ te laten voetballen. Velen vinden hem maar een idealist, een wijsneus. FC Barcelona B wordt met een heleboel 1-0- en 2-1’tjes kampioen en promoveert.

HET JAAR 2008

Op 8 mei 2008 wordt Pep Guardiola benoemd als nieuwe trainer van de hoofdmacht van FC Barcelona voor het volgende seizoen, als opvolger van Frank Rijkaard. Het contract van de Nederlander, die in vijf jaar een Champions League en twee landstitels heeft gewonnen, wordt na een seizoen zonder prijzen niet verlengd.

Vijftien dagen later, op 23 mei 2008, kondigt Borussia Dortmund aan dat Jürgen Klopp vanaf de zomer de nieuwe trainer zal zijn, als opvolger van Thomas Doll. Die neemt wijselijk ontslag nadat de Borussia als dertiende zijn geëindigd in de Bundesliga, de slechtste klassering sinds twintig jaar. Borussia is een van de vele clubs die Klopp graag willen hebben, al is de eerste aanbieding zelfs lager dan wat Klopp bij Mainz verdient.

Op zaterdag 9 augustus debuteert Klopp op de bank in een officiële wedstrijd bij Borussia, in de eerste ronde van de Duitse beker. De uitwedstrijd bij Rot Weiss Essen wordt met 3-1 gewonnen. Klopp speelt met een 4-4-2-formatie, met een ruit op het middenveld. In de defensie staat de pas 19-jarige Mats Hummels, dan nog geen international. Bij de selectie, met tien verschillende nationaliteiten, zit geen enkele grote ster. Na het beroerde voorgaande seizoen wordt Borussia in de vooruitblikken in de Duitse media beschouwd als een van de mogelijke degradatiekandidaten.

Pep Guardiola dirigeert Barça op 13 augustus in de eerste officiële wedstrijd van het seizoen, thuis tegen Wisla Krakau. Het is de derde kwalificatieronde voor de Champions League, omdat Barcelona het seizoen ervoor als derde in de Liga is geëindigd. De Catalanen winnen met 4-0, Guardiola speelt met 4-3-3, met de basis: Valdés; Alvé, Puyol, Márquez, Abidal; Xavi, Keita, Iniesta; Pedro, Eto'o, Henry. De 21-jarige Leo Messi is er nog niet bij; hij geniet van een verdiende vakantie nadat hij in Beijing met Argentinië het Olympisch goud heeft gewonnen. Vóór het seizoen heeft Guardiola laten weten dat Ronaldinho en Deco verkocht moesten worden, hij heeft de twee pilaren van de triomfen van Rijkard niet meer nodig – ze zouden een slechte invloed op de rest van het team hebben.

Klopp eindigt het seizoen met Borussia op de zesde plaats; een plaatsing voor de Europa League lukt net niet. Wel is er een prijs, dat seizoen, hoewel geen officiële: nog vóór zijn debuut in Essen moet Klopp het met zijn ploeg opnemen tegen Bayern München. De traditionele Duitse Supercup, die verschillende fases en benamingen heeft gekend, wordt juist dat jaar niet gehouden, vanwege een volle agenda door het EK 2008. Maar er komt voor één keer een commercieel, niet-officieel alternatief, de T-Home Supercup geheten, tussen de verliezend bekerfinalist van het jaar ervoor (Borussia) en de landskampioen én bekerwinnaar, Bayern. De underdog wint, met 2-1. De eerste tastbare prijs ooit voor Jürgen Klopp in zijn voetbalcarrière is niet echt. Guardiola schrijft in zijn eerste seizoen bij FC Barcelona geschiedenis. De ploeg wint niet alleen na drie jaar weer het kampioenschap, maar ook de Spaanse beker (4-1 in de finale tegen Athletic de Bilbao) én de finale van de Champions League tegen Manchester United (2-0). Barça is na PSV, Manchester United, Ajax en Celtic de vijfde Europese club die in één seizoen de *triple* wint. Ronaldinho is allang vergeten; Leo Messi scoort dat seizoen 38 doelpunten in 51 wedstrijden. Omdat Barça na de zomer ook nog de Spaanse Supercup, de Europese Supercup én de Wereldbeker voor Clubteams wint, wordt 2009 het historische jaar van de 'sextete' – zes prijzen, een ongekende prestatie.

DE JEUGD HEEFT DE TOEKOMST

Op 30 april 2011 komt een einde aan een reeks van 32 ongeslagen wedstrijden van FC Barcelona in de competitie. De ploeg verliest bij Real Sociedad, maar dat zal geen gevolgen hebben voor het kampioenschap, dat twee weken later wordt veroverd. Het is de derde Liga op rij voor Guardiola, die bijna zijn leermeester Johan Cruïjff (vier achtereenvolgende titels tussen 1991 en 1994) evenaart. Een leermeester die hij, bij elke prijs weer, zijn dankbaarheid zal tonen, en zal eren. ‘Cruïjff heeft de Sixtijnse kapel geschilderd, Rijkaard heeft hem gerestaureerd,’ zei Guardiola al in 2006, zonder te weten dat hijzelf het monumentale werk nóg mooier en aantrekkelijker zou maken, zonder zelf later die eer ooit ook maar op te eisen. Maar het offensieve voetbal dat Cruïjff bij Barça introduceerde, met ‘kleine’ voetballers – hij ging voor de techniek meer dan de fysiek, een blijvende filosofie waar na Guardiola (niet de kleinste, maar zeker niet de sterkste), ook mannen als Xavi en Iniesta profijt van zouden hebben – dat maakte Guardiola nog veel completer.

Het totaalvoetbal van de jaren zeventig van Michels en Cruïjff bij Ajax en Oranje wordt in de 21ste eeuw het Tiki-taka van het Barça van Guardiola, met alle spelers die constant bewegen en, misschien het belangrijkste aspect, gezamenlijk zo snel mogelijk de bal proberen te heroveren zodra ze hem verloren hebben. Na de jaren onder een onverstoorbare Rijkaard, een trainer die graag in de dug-out bleef zitten en als hij al naar de zijlijn liep daar in alle rust enkele aanwijzingen gaf, valt het gedrag van Guardiola enorm op; stilzitten kan hij nauwelijks, en langs de lijn beweegt hij met het spel mee en moedigt hij zijn spelers continu aan de tactische instructies vooral niet te vergeten. Elk van zijn spelers wijst hij voortdurend op zijn plaats. En bij belangrijke doelpunten ontploft hij zelf als een fragmentatiebom van euforie.

Het Tiki-taka van Guardiola wordt ook, voor een groot deel, door de nieuwe bondscoach Vicente del Bosque bij het Spaanse nationale elftal ingevoerd, met de onmisbare bijdrage van veel van die Barça-spelers, waardoor het land (na het EK van 2008), óók het WK van 2010 en nogmaals een EK (2012) wint. En, nog veel meer dan Cruïjff, zet Guardiola in op de eigen jeugd; als beginnend trainer neemt hij direct de jeugdspelers Busquets en Pedro mee naar het eerste elftal; in 2012, onder zijn opvolger en vriend Tito Vilanova, zal Barça tegen Levante een historische wedstrijd spelen: na een wissel staan er elf spelers in het veld die afkomstig zijn uit de Masia, de jeugdopleiding van Barça.

Op 30 april 2011, twee weken voordat Guardiola met Barça voor de derde keer op rij kampioen wordt, haalt Jürgen Klopp het eerste écht grote succes uit zijn carrière. Het imposante Westfalenstadion, dat sinds 2005 officieel en commercieel Signal Iduna Park heet, zit al maanden

bomvol bij elke thuiswedstrijd van Borussia, de ploeg is zijn publiek weer gaan verleiden als koploper van de Bundesliga. Deze dag, tegen VfL Bochum, met hierna nog twee speeldagen te gaan, is het al bij rust een groot geel feest in Dortmund. Lucas Barrios heeft zijn veertiende doelpunt van het seizoen gescoord, op aangeven van Mario Götze (diens assist nummer 15), kort daarop gevolgd door de achtste treffer van Robert Lewandowski, de talentvolle Poolse spits die begin dat seizoen voor 4,5 miljoen euro van Lech Poznan is overgenomen.

Het is de jongste kampioensploeg ooit in de Bundesliga. Lewandowski is 21 jaar, Götze pas 18. Andere vaste basisspelers zijn Hummels (21), Subotic (21), Sahin (21), Blaszczykowski (24), Grosskreutz (21), Bender (21), Kagawa (21) en Schmelzer (22). De gemiddelde leeftijd van de gehele selectie is net 23 jaar.

‘Ik was stomdronken die dag,’ zal Klopp zich jaren later in een videoconferentie met enkele van die spelers van toen herinneren.

‘En van de viering van het jaar erop herinner ik me helemaal niets meer,’ lacht hij. Dat ‘jaar erop’ herhaalt Borussia het landskampioenschap, en wint het ook de beker; de eerste Duitse dubbel voor de Geel-Zwarten in de geschiedenis.

Borussia maakt dat eerste titelseizoen indruk met dat jonge team en verfrissende voetbal, waarmee de club – voor het laatst kampioen in 2002 – Bayer Leverkusen zeven punten voorblijft. Bayern München eindigt als derde op tien punten. Het magere seizoen van de Beierse ploeg leidt, drie weken voor het kampioenschap van Borussia, tot het ontslag van trainer Louis van Gaal, in pas zijn tweede seizoen. De kritiek op de Nederlander contrasteert sterk met de plotselinge status als idool en publiekslieveling van Klopp, niet alleen in Dortmund maar ook in andere delen van Duitsland. In een ploeg zonder grote sterren is het de trainer die de égarde krijgt. Hij, op zijn beurt, herinnert menigmaal aan zijn inspirator, Wolfgang Frank, de man die hem leerde niet een in beton gegoten tactiek te hanteren, maar bij zijn strijdwijze rekening te houden met de speelwijze van de tegenstander. Een gedachte waarmee Klopp triomfeert, misschien wel juist dankzij zo’n jonge, nog niet door vaste gewoontes verpeste groep die zijn ideeën eenvoudig assimileert. Tegen Bayern München speel je gewoon anders dan tegen Schalke 04 of hekkensluiter Sankt Pauli, en daar hoef je je als team of trainer niet voor te schamen, luidt zijn filosofie.

Tegelijkertijd wordt Klopp ook een bezienswaardigheid langs de lijn. Hij lijkt bijna deel uit te maken van het spel, zijn expressiviteit werkt aanstekelijk, zeker op het eigen publiek. Eindelijk zien ze vanaf de Südtribune een coach die een van hen is, al komt hij helemaal niet uit de buurt en heeft hij, tot zijn komst in 2008, geen enkel verleden bij de club.

SABBATICAL (1)

Op 27 april 2012 kondigt Pep Guardiola op een persconferentie aan dat hij na het seizoen zal stoppen als trainer van FC Barcelona. Het zijn de meest succesvolle jaren uit de geschiedenis van de club geweest, maar voor de coach – die zo onervaren aan de klus begon – ook slopende seizoenen. Guardiola tekent niet voor een nieuwe club. Hij besluit een sabbatical van een jaar nemen voordat hij weer ergens anders aan de slag zal gaan. Met zijn gezin vertrekt hij naar New York.

Zes dagen eerder, op 20 april, stelt Borussia, drie speeldagen voor het einde van de Bundesliga, zijn tweede opeenvolgende titel veilig. Het Bayern München van Jupp Heynckes, de opvolger van Van Gaal, eindigt op acht punten. Klopps contract zou op 30 juni aflopen, maar is eerder dat jaar tot 2016 verlengd.

4-2-3-1 of 4-3-3 of 4-1-4-1 of 3-4-2-1 of 3-2-3-2

‘Mijn lerares Duits is fan van Borussia Dortmund, zij wilde echt niet dat ik hierheen zou komen,’ grapt Pep Guardiola op 24 juni 2013. Voor ongeveer 250 journalisten, de best bezochte persconferentie ooit van Bayern München, zo laat perschef Markus Höwick weten, wordt de Catalaan gepresenteerd als opvolger van Jupp Heynckes, die hem met een loodzwaar erfgoed opzadelt. Bayern heeft het seizoen ervoor de ‘treble’ gehaald: kampioenschap, Pokal én de Champions League, nota bene in een finale tegen de Borussen. Arjen Robben scoorde het winnende doelpunt, kort voordat het duel op een verlenging uit leek te draaien. Jürgen Klopp en zijn nog altijd jonge spelers waren ontroostbaar. De finale was bovendien ‘besmet’ geraakt door een opmerkelijke manoeuvre van Bayern een maand eerder: het maakte bekend dat het grote talent Mario Götze van Dortmund had losgeweekt; hij zou het nieuwe seizoen in München gaan spelen. Woedend waren de Borussia-supporters, zowel op de rivaal als op de speler zelf. Götze, overigens, was in de halve finale geblesseerd geraakt en kon niet meedoen. Guardiola ziet de middenvelder graag komen, vanzelfsprekend. De Catalaan heeft al enkele maanden eerder een akkoord bereikt met Bayern, en zette toen de 20-jarige Götze boven aan zijn verlanglijstje. Ook haalt hij Thiago Alcántara weg bij FC Barcelona, eveneens voor het middenveld, de machinekamer van zijn systeem. En elke goede versterking is welkom voor de klus die hem wacht. ‘Bij elke grote club is er de druk om te winnen, daar kijk ik niet tegenop. Ik had na Barcelona juist een nieuwe uitdaging nodig, en Bayern trainen is een cadeau voor mij.’ Zijn keuze verrast overigens; in Barcelona verwachtte men dat hij voor Manchester City zou kiezen, waar zijn vroegere teamgenoot Txiki Begiristain samen met een oud-bestuurslid van Barcelona, Ferran Soriano, aan de touwtjes trekt.

Iedereen wil die dag alles weten van Guardiola. Alsof ze bij Bayern aanvoelen dat er nu echt een nieuw tijdperk aanbreekt. De coach die de wereld met Barça zo deed verwonderen, en bewonderen. Krijgen ze dat in de Allianz Arena ook te zien? Guardiola: ‘Mijn idee van voetbal is simpel: ik hou van aanvallen, aanvallen en nog eens aanvallen.’

‘Götze wil heel graag onder Guardiola werken.’ Jürgen Klopp accepteert het vertrek van een van zijn belangrijkste spelers, hoe jong ook, met sportiviteit. De woorden die Götze hem heeft gezegd, zouden enorm pijn kunnen doen. Een klap in het gezicht. Een aantasting van zijn eer. Dat zo’n voetballer, die onder jou tot bloei is gekomen, je gewoon zegt dat hij van club wil veranderen, niet omdat die club Bayern is, maar omdat de trainer Guardiola is...

Maar Klopp: ‘Hij is de speler die Guardiola heel graag wil hebben. En Mario zelf wil niet de kans laten lopen om met zo’n uitzonderlijke coach te werken.’

Klopp beklagt zich meer over het moment waarop die transfer bekend is geworden. ‘Het had anders gekund, dit is geen goed nieuws voor ons. Maar de tijd heelt alles.’ Borussia wist bovendien niets van de contacten tussen Bayern en Götze; de Beierse club bereikte een akkoord met de speler en was gewoon bereid de in het nog doorlopende contract vastgestelde afkoopsom van 37 miljoen euro te betalen.

Op 27 juli 2013 komt Pep Guardiola uit de tunnel van de kleedkamers het veld van het Signal Iduna Park in Dortmund oplopen, in een wit overhemd, de mouwen netjes dichtgeknoopt bij de polsen, en eronder een keurige pantalon met zwarte riem. Hij kijkt, te midden van de drukte, even om zich heen en loopt richting de dug-out van de tegenstander. Jürgen Klopp wringt zich tussen de mensen door, hij heeft een trainingsbroek en een zwart poloshirt van zijn club aan. Met een brede lach schudt hij Guardiola de hand en er volgt een korte, halve omhelzing, waarbij Klopp met zijn tien centimeter extra de vader lijkt die het hoofd van zijn zoon aan zijn schouder drukt. Welkom in Dortmund, welkom in Duitsland, lijkt hij te zeggen. Het is misschien niet de eerste keer dat ze elkaar ontmoeten, maar wel in de hoedanigheid van tegenstanders, directe rivalen. Een seconde later wendt Guardiola zich weer af, met een olijke glimlach om de mond.

Het is zijn debuut bij Bayern München.

Hij verliest, met 4-2, van Klopp. Maar zo moeten we dat niet zien, zal de coach van Borussia later in het seizoen zeggen:

‘Guardiola is niet mijn tegenstander. We hebben zeventien tegenstanders in de Bundesliga.’

Maar toch. Het zijn de twee grootste clubs, en dit seizoen met de twee meest opvallende trainers. Grote persoonlijkheden. Want wie zitten

er nou verder in de dug-outs, dat seizoen? Ze heten Hyypiä, Slimke, Slomka, Dutt, Hecking, Favre. Thomas Tuchel, die valt ook wel op, de opvolger van Klopp bij Mainz. Een Nederlander, Luhukay, die later gezelschap zal krijgen van landgenoten Van Marwijk, Verbeek en Stevens, maar die komen en die gaan weer.

Na afloop loopt de Catalaan, zonder glimlach, weer richting de bank van Borussia. Bijna onopvallend wacht hij daar geduldig, tussen elkaar feliciterende mannen die hem niet zien staan, tot Klopp na enkele seconden naar hem toe komt lopen en de vluchtige felicitaties in ontvangst neemt. Klopp, in de persconferentie: 'Het mooie van de Supercup is dat de verliezer zich niet opwindt en dat de winnaar blij is.'

De winnaar heeft iets van revanche genomen, maar in een light-versie, want in niets lijkt dit duel, gespeeld in een stadion dat vooral geel is gekleurd, op de finale van een Champions League. Guardiola heeft nogal wat vaste krachten aan de kant gelaten, de zomer is nog lang niet op zijn einde, hij gaat verder met het klaarstomen van zijn ploeg voor de aftrap van de Bundesliga, verder met de intensieve cursus balbezit en positiewisselingen, waarbij fouten gemaakt kunnen worden. In de Supercupfinale blundert reservedoelman Starke en kopt Van Buyten de bal in eigen doel. 'Guardiola verliest zijn eerste prijs,' staat er natuurlijk in de krantenkoppen.

In de competitie – het hoofddoel, zo is Guardiola door de clubleiding gezegd – neemt Bayern op de achtste speeldag de koppositie over van Borussia om vanaf dat moment een snel oplopende voorsprong te nemen. Eind november is er al een soort *Vorentscheidung*, wanneer Bayern in Dortmund met 3-0 wint. Aan het einde van het seizoen bedraagt het verschil tussen de nummers een en twee liefst 19 punten.

Op 17 mei 2014 spelen beide rivalen in het Olympiastadion van Berlijn om de DFB-Pokal. In een online-enquête van voetbaltijdschrift *Kicker* zegt driekwart van de mensen dat Borussia favoriet is om te winnen; het maakt een beter seizoen einde mee, heeft in de competitie met 3-0 in München gewonnen, een verrekening van diezelfde uitslag in de eerste competitiehelft. Klopp speelt die goede fase vast met een 4-2-3-1-systeem, en af en toe 4-1-4-1, met Lewandowski als diepe spits. Guardiola, die voor een belangrijke wedstrijd nogal eens met tactische wijzigingen wil komen, verrast ook nu met vier minder gebruikelijke namen, maar de kenners weten niet wat hij daarmee wil gaan doen. Op de perstribune kijken verslaggevers elkaar aan, en ook op tv zijn de analisten er nog niet uit. Gaat-ie voor 4-2-3-1? Of 4-1-4-1, of zelfs 3-3-2-2? Na een kwartier voetbal – en 75% balbezit voor Bayern – lijkt het systeem van Guardiola het meest op 3-4-2-1, en Klopp gokt uiteindelijk op het traditionelere 4-3-3... De analisten verlekken zich aan al die varianten, omdat de twee trainers zich opvallende, vaak onconventionele tactici hebben getoond.

De cijfercombinaties zeggen trouwens niet alles over het spel dat de ploegen spelen. Al staan ze allebei met een 4-3-3 of 4-2-3-1 tegenover elkaar, bij Guardiola zullen die nummertjes, of poppetjes, dienen om zoveel mogelijk balbezit te hebben en vanaf de doelman langzaam op te bouwen, om bij balbezit van de ander voortdurend druk op de helft van de tegenstander uit te oefenen, en de bal binnen enkele seconden na het verlies ervan weer te heroveren en dan met geduld een gat in de defensie proberen te vinden of te veroorzaken. Bij Klopp zal de nadruk blijven liggen op de snelle, dodelijke omschakeling. Oók op de helft van de tegenstander, of nog dieper, in het strafschoopgebied van de rivaal, de bal afjagen, de verdedigers geen adempauze gunnen. En als dan de bal is heroverd geen Tiki-taka om meter bij meter aan terrein te winnen, maar directe en dieptepasses, snel opkomende backs, de kortste weg naar het vijandige doel.

Negentig minuten lang blijft de stand in evenwicht. In de tweede helft van de verlenging schieten Robben en Müller Bayern naar de bekerwinst. In zijn eerste jaar haalt Guardiola twee prijzen, Klopp moet het met de mindere Supercup doen. In de Champions League zijn beide uitgeschakeld door Real Madrid; Borussia in de kwartfinale, Bayern wordt in de return van de halve finale vernederd door de latere kampioen: 0-4. Guardiola goochelt weer eens met zijn opstelling, en het pakt dramatisch uit. In Duitsland krijgt hij kritiek dat hij zijn team heeft willen laten voetballen, in plaats van voor een meer conservatieve speelwijze te kiezen, meer 'des Bayerns'. In zijn derde seizoen zal hij een grotere stap in die richting maken. Niet een defensieve stap terug, maar meer rekening houdend met de Beierse speelstijl. 'Ik wil niet de identiteit van de club veranderen, ik ben het die zich aan de Duitse mentaliteit moet aanpassen,' zegt de Catalaan.

SABBATICAL (2)

In zijn zevende seizoen bij Borussia Dortmund is de magie van Klopp uitgewerkt. Halverwege het seizoen staat zijn ploeg zelfs op een degradatieplaats. De uiteindelijke zevende plek is de slechtste onder zijn leiding. Guardiola wordt voor de tweede keer kampioen. In de beker schakelt Borussia Bayern uit in de halve finale; in de strafschoppenserie missen alle vier de spelers van Guardiola. In de finale verliest Dortmund verrassend van Wolfsburg. Klopp en Borussia gaan uit elkaar. De coach besluit een sabbatical te nemen voordat hij ergens anders tekent. 'Na zeven jaar van echte liefde heb ik tijd nodig om alle emoties te verwerken voor ik weer fris aan een andere klus begin.'

Hij gaat met zijn tweede vrouw van het leven genieten.

Maar niet lang na hun vakantie kan Klopp het toch niet laten. Liverpool ontslaat begin oktober coach Brendan Rodgers, nu de club op een onacceptabele tiende plaats bivakkeert, en slaagt erin Klopp uit zijn sabbatical

te trekken. De Duitser zegt dat Mainz en Borussia tot nu toe de twee grote voetballiefdes van zijn leven waren, vrij langdurige relaties van negentien respectievelijk zeven jaar en dat hij denkt dat Liverpool, in handen van de Amerikaanse Fenway Sports Group uit Boston, de club is waar hij opnieuw die verliefdheid kan gaan voelen. Vier dagen voordat Klopp vanuit Dortmund een privé-vliegtuig naar het John Lennon-vliegveld van Liverpool neemt en daar zijn handtekening zet onder een driejarig contract, vernedert koploper Bayern München nummer twee, het Borussia Dortmund van Klopps opvolger Thomas Tuchel, met 5-1. Drie van de vijf doelpunten komen van oudspelers van Borussia: Lewandowski (2) en Götze (1). Steeds meer is Bayern-Borussia een Duitse versie van El Clásico geworden, met één groot verschil. De ongezonde vijandigheid die Guardiola aantroef bij Real-collega Mourinho is in de Bundesliga ver te zoeken. Kon hij met Klopp al aardig opschieten, met de twee jaar jongere Tuchel onderhoudt hij iets van een vriendschap. Een jaar eerder, toen Tuchel na jaren bij Mainz óók besloten had een sabbatical te nemen, sprak hij eens met Guardiola af in een hotel, en een hele avond zaten ze over 'hun' voetbal te praten, met zout- en peperstelletjes als pionnen op tafel. 'Guardiola is de beste, al wil hij dat zelf niet toegeven,' zegt Tuchel voor Der Klassiker. 'Zijn Barcelona was een referentiepunt voor mij, ik heb als fan zó veel geleerd.'

Bewonderaar Tuchel kan Guardiola niet van zijn derde Duitse titel op rij afhouden. Noch, in de met strafschoppen verloren bekerfinale, van zijn tweede DFB-Pokal.

In de Champions League kan de Catalaan, die al in december bekend heeft laten maken dat hij Bayern aan het einde van het seizoen zal verlaten, echter opnieuw niet zijn succes bij FC Barcelona herhalen, of zijn voorganger Heynckes evenaren. Na Real Madrid en FC Barcelona is opnieuw een Spaanse club hem in de halve finales te machtig; Atlético Madrid wint dankzij het dubbel tellende uitdoelpunt.

WAT VAN BUITEN KOMT...

Nog geen vier maanden nadat Jürgen Klopp voor Liverpool heeft getekend, maakt Manchester City op 3 februari 2016 bekend dat Pep Guardiola vanaf de zomer de nieuwe trainer zal zijn. De Premier League is zijn logische nieuwe werkterrein, een competitie waar op dat moment naast Klopp coaches als Arsène Wenger (Arsenal), Louis van Gaal (Manchester United), Rafa Benítez (Newcastle), Ronald Koeman (Southampton), Mauricio Pochettino (Tottenham Hotspur) en Guus Hiddink, die bij Chelsea de ontslagen José Mourinho heeft vervangen, aan het werk zijn. Vier coaches komen uit Engeland zelf, twee uit Schotland en twee uit Wales.

Maar geen van die managers kan dat seizoen Claudio Ranieri overtreffen.

zijn grootste fout ooit was dat hij in 2015 Klopp liet gaan

